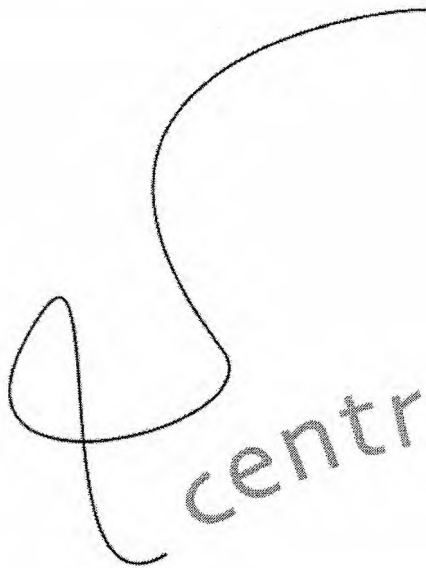

nieuwsbrief

centrum gregoriaans

JAARGANG 3, NR 1

VU: MYRIAM VERVOORT-VAN DEN HAUTEN, MORTSELSEVELDENLAAN 8, B-2640 MORTSEL

HERFSTNUMMER

Redactioneel

Dag lezer,

Ok al is het momenteel nog volop zomer wanneer we dit nummer opmaken, toch denken we al aan de herfstdagen wanneer onze cursus en die van het kerklatijn weer zullen starten.

Er is inderdaad heel wat gewerkt achter de schermen, wat je in het nieuws van ons Centrum kan lezen. Dit heeft tot gevolg dat er wel wat veranderd is in de cursus.

Daarom vraag ik wat begrip voor de gewijzigde data van de cursus voor cursisten van het nieuwe jaar 1B. Het lessenrooster kunnen we u nu meer gedetailleerd geven, maar voor de volledige inhoud van het programma is het nog te vroeg. Uiteindelijk hopen we zo meer tegemoet te komen aan jullie wensen en zal het nieuwe cursusjaar nog beter zijn!

Een opmerkelijke maand oktober staat ons nog te wachten als we naar Kortrijk trekken; het Gregoriaans koor Laudate Dominum viert haar 30-jarig bestaan met een 'Gregoriaanse lente'!

Veel leesgenot!

De redactie

Myriam Vervoort-Van den Hauten
(centrum.gregoriaans@advalvas.be)
Willy Schuyesmans
(willy@schuyesmans.be)

Nieuws van het Centrum

Resultaten van de eindevaluatie op 24 maart 2001 te Drogen.

Waar aanleiding van de evaluatie van de cursus in maart jl. hoorden wij de bemerking "goede bedoelingen wel, toch blijft alles bij het oude".

Deze kritiek wijst in de eerste plaats op een gebrek aan goede communicatie, maar scherpt ook de aandacht voor onze zwakheden. Weliswaar kan niet voldaan worden aan de wensen van iedere cursist; dat zou de samenhang en transparantie van het geheel schaden. De op- en aanmerkingen en suggesties zijn wel aanmoedigingen om het beter te doen.

De voornaamste punten van kritiek hebben betrekking op:

- de verhouding theorie en praktijk (zang)
- het belang en de relatie met liturgie
- het belang en de relatie met spiritualiteit

Verder zijn er suggesties om koördinatie op te nemen in het programma; de praktijk te intensifiëren door het oprichten van een cursistenkoor; het oprichten van een vriendenkring vooral met het oog op financiële steun.

Bijkomend aan deze evaluatie hebben we, wat betreft de cursus, de mening gevraagd van deskundigen, die onze activiteit kennen en professioneel actief zijn in de muziek.

Met deze informatie in het geheugen, hebben we o.m. de cursus herdacht;

1. De **basiscursus** bestrijkt een periode van drie jaar.

Jaar 1

- Het eerste jaar is eigenlijk een voorbereidend jaar tot de studie van het gregoriaans. Er blijft immers uitdrukkelijk gesteld dat om de cursus gregoriaans te volgen er geen voorkennis van muziek of notenleer vereist is.
- Inhoudelijk bevat dit voorbereidend jaar:
 - gregoriaanse notenleer,
 - semiologie : enkele noot, twee noten, drie noten, enkele veel voorkomende notaties.
 - modaliteit : vier modi op basis van de eindnoot,
 - eenvoudige antifonen
 - liturgie (Moet nog bepaald worden.)
- Het is nuttig dat iedereen dit jaar volgt, ook zij die reeds vertrouwd zijn met notenleer.

Jaar 1B

- Cursisten die reeds vertrouwd zijn met de gregoriaanse notenleer of die een muzikale hogere studie genoten hebben, kunnen zich echter wel beperken tot het volgen van 2 volledig aparte cursusdagen die voor hen ingericht zullen worden. Zij volgen bovendien ook nog de slotdag samen met de andere cursisten.
- Het oude systeem van jaar 1B vervalt hiermee.

Jaar 2

- Tijdens dit jaar wordt "inductief" gewerkt. Vanuit de praktijk komt men geleidelijk tot de theorie.
- De belangrijkste wijziging ten opzichte van voorheen is het werken naar een eerste afronding na het tweede studiejaar. Het is immers de bedoeling dat een cursist na dit jaar zinvol gregoriaans kan zingen.
- De leerstof van dit tweede jaar kan samengevat worden als volgt:
 - semiologie van de eentonige tot de viertonige neumen,
 - indeling van de modi op basis van tenor en eindnoot (acht modi).
- Als gezangen worden in hoofdzaak korte stukken aangeleerd uit de *Graduale Triplex*. Het zijn de meest bekende gezangen die reeds door de meeste koren worden gezongen.
- Liturgie: nader te bepalen.

Jaar 3

- Tijdens dit jaar wordt veeleer "deductief" gewerkt. Vanuit de theorie rond bepaalde thema's wordt de praktijk getoetst.
- Het derde studiejaar wordt dan een verdere verfijning van de materie:
 - semiologie: meer complexe neumen (flexus, resupinus, coupure),
 - modaliteit: moedertonen, uitbreiding van oktoëchos,
 - woord en neum: de psalmodie.
- Als gezangen komen hier de lagere gezangen en gerestaureerde gezangen aan bod.
- Liturgie: nader te bepalen.

Deze nieuwe structuren voor jaar 1B en jaar 2 zullen reeds in het eerstvolgende cursusjaar (oktober 2001) toegepast worden.

2. Ter vervollediging van het cursusaanbod wordt (op vraag van cursisten) een inleidende cursus kerkratijn gegeven.

3. **Seminaries** rond een bepaald thema. Over de uitwerking hiervan wordt nog nagedacht. (Op 4 mei zal er reeds een seminarie over psalmen door Joris Backeljauw en Jaak Pauwels gegeven worden.)

De kritiek over de wijze waarop de completen werden gezongen, is terecht. Wij willen daar bijzonder zorg aan besteden zowel wat betreft de vereiste attitudes als het zijgen zelf. Verder hopen wij dat een priester kan voorgaan. Nog andere initiatieven staan op het getouw doch het is nog te vroeg om daarover reeds te informeren.

Maurits Lambrechts, voorzitter
Frans Mariman, docent
Ronny Plovie, docent

Via *Beiträge zur Gregorianik* nr 31 vernamen we het plotse overlijden op 18 juni i.l. van Dom Rupert Fischer (61) Benedictijn in de abdij Metten in Beieren, Duitsland. Hij is de man die de neumen in het *Graduale Triplex* noteerde. Dom Fischer studeerde theologie en filosofie aan de Benedictijner hogeschool Sint-Anselmo te Rome. Daar werd hij leerling en vriend van Dom Eugène Cardine. Dom Fischer's overlijden zal een grote leegte nalaten, zeker op gebied van de paleografie, waar hij de leidende specialist was. Moge hij rusten in vrede van de Heer.

Bart Guns

Cursus gregoriaans 2001-2002

LESSENROOSTER (zie pagina hiernaast)

8u30 Onthaal
9 Inzingen - Les
10u30 Pauze
10u45 Les
12u Zang tot 12.45 door FM; jaar 1: zang tot 12.30 u.
12u45 Middagmaal
13u45 Les
15u Pauze
15u15-16u20 Les
16u30 Completen (op 2/3/01: slotdag: 16u H. Mis)
17u Einde

Gregoriaans op CD beluisteren

§ n een CD-zaak met een grotere afdeling klassieke muziek is het aanbod van Gregoriaans opvallend ruim en verscheiden. De grotere platenfirma's zien vooral brood in het heruitgeven van oudere opnamen. Het bekendste voorbeeld is de geweldig succesrijke heruitgave vanaf 1994 van gezangen van de monniken van Silos, opgenomen tussen 1973 en 1980.

In de klassieke muziek kunnen *historische opnamen* zeer boeiend zijn. Ze worden heruitgegeven in speciale reeksen die zich uitdrukkelijk als historisch voordoen. Bij Gregoriaans worden oude opnamen in een sfeervolle verpakking als nieuw voorgesteld. Bij ACCORD verscheen in 2001 een mooi verpakt *Cantus Aeternus* met als ondertitel *Splendeur du chant Grégorien*. Het betreft opnamen van Solemnus uit de periode 1960-1965, aangevuld met enkele gezangen en klokkengelui uit de jaren tachtig. Oudere opnamen worden soms tegen de wil van de dirigent heruitgegeven: Joppich (DGG en DHM), van Gerven (SONY) en Ruhland (SONY).

De herbronning van het Gregoriaans vinden we eerst bij gespecialiseerde schola's, later bij beoefenaars van middeleeuwse muziek. Vernieuwende schola's met aandacht voor semiologie zijn bijvoorbeeld de *Nova Schola Gregoriana* (Luigi Agostoni, Alberto Turco) en de *Chœur Grégorien de Paris* (François Polgar, Xavier Chancereille, Jan Eike Tulve). Deze werkten inspirerend voor schola's in Oost-Europa en het Verre Oosten. Het mooiste voorbeeld hiervan is de *Schola Gregoriana Pragensis* onder leiding van David Eben. Bij SUPRAPHON realiseerden ze enkele merkwaardige CD's, waarin ook eigen Tsjechische tradities hun plaats krijgen: *Bohemorum Sancti, Rosa Mysica, Antica & Moderna* en *Adoratio Crucis*. Ook Hongarije beschikt over een rijke Gregoriaanse traditie, met een eerder traditionele aanpak: de *Schola Hungarica* op HUNGAROTON.

Enkele nieuwe tendensen: er is meer plaats voor **solozang** en kleinere schola's van goed gevormde stemmen, de **melismen** van de versierde gezangen komen beter tot hun recht als ze door één of enkele mooie vrouwenstemmen gezongen worden en naast de officiële Roomse traditie komen **andere tradities** naar voor: bijvoorbeeld de Cisterciëncers, Gallicaanse en de Milanese.

Op het merk NAIVE (V 4868) verscheen onlangs een CD met onopvallende kaft en eenvoudige titel: **Marie**. Uitvoerders zijn de *Chœur Grégorien de Paris*. *Voix de femmes* onder leiding van Olga Roudakova: een kleine vrouwelijk schola met solistische inbreng brengt een Mariaal repertoire, niet enkel genomen uit het *Graduale Triplex*, maar ook uit het Cisterciënzerrepertoire en uit een handschrift van de abdij van Morimondo, nabij Milaan.

Deze CD bracht mij op het idee de luistersessie van Drongen op te bouwen vanuit het mariaal repertoire. Zo kunnen enkele bekende en minder bekende gezangen vergeleken worden in verschillende uitvoeringen.

De bedoeling is niet van telkens een *beste keuze* te maken, maar om kritisch te luisteren naar verschillende uitvoeringsstijlen, die mekaar niet hoeven uit te sluiten.

De veelzijdigheid van het Gregoriaans komt ook tot uiting in een veelheid van uitvoeringsmogelijkheden, waarvan niet één het monopolie kan opeisen.

Chris Van de Wauw

1. Verwittig aub. wanneer U belet bent F.Bastiaensen: tel. 03/664.15.45
2. Zend huiswerken 1 week vóór volgende les naar huiswerk-gevers:
B. Zimmerman, Coupure 255, 9000 Gent - 09/223.64.73
R. Plovie, Breedstraat 201, 9100 St-Niklaas - 03/777.80.82
F. Mariman, Korbeekdamstraat 13, 3050 Oud-Heverlee - 016/47.12.60
3. Mentoren:
1^e jaar: Jeannine Coppens
2^e jaar: Willy Vekeman
3^e jaar: Wim Criel
Z-2: Bart Guns
4. Legende: Z-1= Zang voor 2^e en 3^e j. en voor afgestudeerden.
Z-2= Praktijk afgestudeerden
LS= Luistersessie
CL= cursus Latijn
EVAL= Evaluatie
5. Locaties: D=Drongen SN= Sint-Niklaas (College) A= Sint-Pauluskerk Antwerpen
6. Docenten: BZ Birgit Zimmerman, CVW Chris Van de Wauw, FM Frans Mariman, JB Joris Backeljauw, LV Luc Vermeulen, RP Ronny Plovie.

L	Dat	Jaar	Docenten				Programma	
			9u	10u45	13u45	15u15	VM	NM
SN	15/9	CL	LV	LV			nader te bepalen	
SN	22/9	CL	LV	LV			nader te bepalen	
SN	13/10	CL	LV	LV			nader te bepalen	
D	20/10	1			RP	RP		Les 1 + 2
		2	FM	FM	BZ	BZ	nader te bepalen	nader te bepalen
		3	RP	RP	FM	FM	Herh. J.2 t/m coupure GT 271, 260 (lesuur 1: theorie, les 2-4 vanuit praktijk)	HT1: puntoefening 2
D	27/10	1	BZ	BZ			Les 3 + 4; achtergrond gregoriaans	
		Z-2			FM	FM		nader te bepalen
D	10/11	1			RP	RP		Les 5 + 6
		2	FM	FM	BZ	BZ	nader te bepalen	nader te bepalen
		3	RP	RP		FM	Sem.: Syn-, dieresis, Oriscus (1) HT2: Opzoeking in GT	uitbreiding t/m XIII
D	17/11	1a	BZ	BZ			Les 7 + 8	
		Z-2			FM	FM		nader te bepalen
D	24/11	1a			RP	RP		Les 9 + deelnemen aan de completen
		2	RP	FM	BZ	FM	nader te bepalen	nader te bepalen
		3	FM	RP	FM	BZ	Sem.: Fund. mel. beweg. ->Einde	Vervolg HT3: Graduale "Exsurge"
SN	1/12	CL	LV	LV			nader te bepalen	
D	8/12	1	BZ	BZ			Les 10	
		LS	CVW	CVW			nader te bepalen	
D	15/12	Z-1	FM	FM				
		Z-2			FM	FM		
D	12/1	1			RP	RP		Les 11+ KAT
		2	RP	FM	JB	JB	nader te bepalen	H.Mis + Triplex
		3	FM	RP	FM	FM	psalmodie	Psalmodie
D	19/1	1	RP	RP- BZ	RP	RP	les 12	
		1b	BZ	BZ			les 1-4	les 5-8
		Z-1	FM	BZ			nader te bepalen	nader te bepalen
D	26/1	Z-2			FM	FM		
D	2/2	1			BZ	BZ		Les 13
		2	RP	RP	FM	FM	nader te bepalen	nader te bepalen
		3	FM	FM	RP	RP	nader te bepalen	analyse van stukken
D	23/2	1a	RP	RP- BZ	RP	RP	herhalingsles + mis + finales	
		1b	BZ	BZ- BZ			les 9-10	les 11-12-13
		Z2			FM	FM		nader te bepalen
D	2/3	1a+b	BZ	EVAL	JB	FM	mis	inleiding liturgie + kerkelijk jaar
		2	RP	EVAL	BZ	FM	nader te bepalen	mis
		3	JB	EVAL	RP	FM	officiegezangen	mis
		Z2			FM	FM		repetitie mis
SN	9/3	CL	LV	LV			nader te bepalen	
A	4/5	sem	JB	JB	JP	JP	Psalmen	Psalmen

Met dank aan onze sponsors

Agenda

datum	plaats	beginuur	kerk	koor	gezing	info
1 oktober	Berchem (Antw.)	19u	St.-Theresia		Veni de Libano	(4)
6 oktober	Belle (Frans Vl.)	20u30		Cum Jubilo	auditie	(1)
7 oktober	Kortrijk	10u en 17u	Onze-Lieve-Vrouw	Exaudi Domine	gregoriaanse lente	(3)
14 oktober	Kortrijk	10u en 17u	Onze-Lieve-Vrouw	Gr. studiekoor Zeeuws Vl.	gregoriaanse lente	(3)
15 oktober	Berchem (Antw.)	19u	St.-Theresia		Dedit ei Dominus	(4)
21 oktober	Kortrijk	10u en 17u	Onze-Lieve-Vrouw	Cum Jubilo	gregoriaanse lente	(3)
28 oktober	Kortrijk	10u en 17u	Onze-Lieve-Vrouw	SG Pragensis	gregoriaanse lente	(3)
1 november	Kortrijk	10u en 17u	Onze-Lieve-Vrouw	Laudate Dominum	gregoriaanse lente	(3)
1 november	Watou	10u30	St.-Jan ter Biezen	Cum Jubilo	Allerheiligen	(1)
2 november	Berchem (Antw.)	19u	St.-Theresia		Requiem	(4)
3 november	Roermond		Kapel in 't Zand	Amici Cantus Gregoriani	Jaarlijkse zangersdag	()
18 november	Watou	9u30	van Watou	Cum Jubilo	noveen pastoor Grimminck	(1)
25 november	Watou	10u30	St.-Jan ter Biezen	Cum Jubilo	Christus Koning	(1)
2 december	Mortsel	11u15	St.-Benedictus	Exaudi Domine	Ad te levavi	(2)
9 december	Edegem	10u30	kapel UZA	Exaudi Domine	Populus Sion	(2)
14 december	Berchem (Antw.)	19u	St.-Theresia		Mihi absit	(4)
16 december	Mortsel	10u	St.-Jozefkliniek	Exaudi Domine	Gaudete	(2)
24 december	Watou	23u45	St.-Jan ter Biezen	Cum Jubilo	kerstnacht	(1)
25 december	Watou	10u30	St.-Jan ter Biezen	Cum Jubilo	kerstmis	(1)
26 december	Berchem (Antw.)	10u	St.-Theresia		Et enim	(4)

- (1) B. Deheegher, 057.38.82.67
 (2) M. Vervoort - Van den Hauten, 03.449.43.15
 (3) W. Beheydt, 056.22.54.24
 (4) Pater T. Maas, 03.449.95.46
 (5) Amici Cantus Gregoriani +31.13-5331094

Zangsessies

Z2: 27/10 en 17/11, telkens om 13u45:

Uit het repertoire dat reeds in het bezit is van wie reeds zang 2 volgde, wordt gevraagd volgende gezangen voor te bereiden (tekst: lezing en vertaling, melodisch en ritmisch):

- Alleluia, In te Domine speravi (GT 296)
- Alleluia, Jubilate Deo omnis terra (GT 258)
- Alleluia, Laetatus sum in his (GT 19)
- Co: Qui vult venire GT (484)
- An: O Crux
- RP: Diffusa est gratia
- RP: In principio fecit Deus
- RP: O crux gloriosa

De verzen van de RP kunnen door deelnemers vooraf solistisch worden ingeoefend. Er wordt gezongen volgens de gerestaureerde versies

Het programma voor de volgende zangdagen wordt op 27/10 na overleg vastgelegd.

Z1: 15/12 en 19/1:

Hier wordt gezongen uit het Graduale Triplex.

15/12: Introitus en Communio's en andere eenvoudige gezangen uit Advent-, Kerst- en Epiphanietijd.

19/1: Introitus en Communio's en andere eenvoudige gezangen uit Vasten- en Paastijd.

Ordinarium XVIII (Kyrie A) + Gloria XV (GT 760)

Frans Mariman

Zangersdag Gregoriaans 3 november 2001

Stichting Amici Cantus Gregoriani organiseert op zaterdag 3 november haar jaarlijkse zangersdag voor beoefenaars van het Gregoriaans. Deze dag zal plaatsvinden in Roermond bij Kapel in 't Zand. In deze zangersdag zullen aan de hand van een nader te bepalen themastelling Gregoriaanse gezangen worden bestudeerd, soms afgestoft, maar bovenal zullen de deelnemers zingen.

Info: Torenhoekstraat 14, 5056 AN Berkel-Enschot. Tel: 013-5331094;
 e-post: amici-cantus-gregoriani@wxs.nl

Secretariaat

Lucienne Van Gastel, A. Vereeckestraat 1/12
 B-2220 Heist-o/d-Berg.
 Tel. 015/24.13.63.
 E-mail: cursist.gregoriaans@pandora.be

Betalingen

op rek. nr. 890-0144155-44
 Vanuit Nederland met gekruiste cheque in Belgische frank.

Informatie over de cursus

Frans Bastiaensen, Bloemenlaan 26
 B-2950 Kapellen.
 Tel. 03/664.15.45.
 E-mail: frans.bastiaensen@belgacom.net

Teksten voor deze nieuwsbrief moeten de redactie bereiken uiterlijk 1 februari (lentennummer), 1 mei (zomernummer), 1 augustus (herfstnummer) en 1 december (winternummer).

Cursisten en oud-cursisten ontvangen deze nieuwsbrief gratis. Andere geïnteresseerden kunnen een **jaarabonnement** nemen (4 nummers) door storting van 200 frank op rekening 890-0144155-44 met vermelding *abonnement nieuwsbrief gregoriaans*. Voor een steunabonnement betaal je 500 frank, voor een beschermend abonnement 1000 frank.

Volgende sympathisanten namen een beschermend abonnement op deze nieuwsbrief (1000 frank):

- Christian Van Looy (Greg. Koor St. Gummarus, Lier)
- Arthur Nachtergaele (cursist)

Redactieadres:

p/a Myriam Vervoort-Van den Hauten
 Mortselveldenlaan 8
 B-2640 Mortsel
 Tel. 03/449.43.15
 E-mail: centrum.gregoriaans@advalvas.be

De redactie laat vaak mensen aan het woord die een interessante mening vertolken. Ze respecteert daarbij alle opinies zonder onderscheid. De auteurs ondertekenen daarom hun bijdragen en de meningen die zij vertolken zijn persoonlijk en vallen niet noodzakelijk samen met de meningen van de redactie.

